

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upraviništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Zastopstvo dežele v dežel. šolskem svetu.*)

Govoril deželni poslanec tov. E. Gangl v deželnem zboru kranjskem dne 8. januarja t. l.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Visoka zbornica! Oglašam se k besedi, da podprem nujnost stavljenega predloga, ki meri na izpremembo § 20., točka 2., zakona z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13.

Stojim kot človek pa tudi kot učitelj na stališču, da je treba podemokratizovati vsa naša javna zastopstva, torej tudi deželni šolski svet kranjski. (Res je!)

Takšno podemokratizovanje deželnega šolskega sveta pa je mogoče samo na ta način, da se določi, da sestava deželnega šolskega sveta ni odvisna od volje in nevolje vlade, temveč da je deželni šolski svet odvisen od volje ljudstva, oziroma od volje zastopnikov ljudstva, ki zopet svoje zastopnike pošiljajo v deželni šolski svet.

Ta zahteva pa ne temelji samo na našem demokratskem naziranju, temveč temelji tudi, kakor je predlagatelj dobro poudarjal in utemeljil, na zahtevi pravičnosti.

Naša slavna vlada — centralna in deželna — ima zlasti nasproti ljudskemu šolstvu jako komодно in jako lahko stališče. To vlado prav lahko s mirnim srcem primerjam s tisto slavnoznanom Mico Kovačevom. (Smeh.) Vso oblast ima vlada nad ljudskim šolstvom, ampak plačujoče odgovornosti nima nobene.

Ako je dežela za to dobra, da s svojimi gmotnimi sredstvi izobrazuje ljudstvo in tako skrbi za kulturni napredek skupne monarhije in ne samo slovenskega prebivalstva te dežele, je torej čisto opravičeno, da nima dežela samo dolžnosti plačevanja, ampak da ima tudi pravico odločevanja v šolskih zahtevah.

*) S tema dvema Ganglovima govoroma končujemo učiteljstva in šolstva se tiče poročilo o deželnem zboru kranjskem. Uredn.

Stališče pa, ki ga naša vlada zavzema nasproti ljudskemu šolstvu, je jako komодно, ker ima država po od nje same sestavljeni večini v deželnem šolskem svetu vso moč in oblast, medtem ko dežela nima te oblasti, da bi šole lahko uredila, kakor bi bilo primerno potrebam prebivalstva in kakor bi bilo v korist šolstvu samemu.

Jaz tukaj ne upoštevam nobenih političkih razmer, kakršne so dandanes v deželi, ampak upoštevam le demokratsko načelo in pa stališče pravičnosti.

Pravičnost sama zahteva, da se to zgodi, kakor je sama pravičnost zahtevala, da so po volilni reformi dobili neke pravice v tej visoki zbornici dosedaj brezpravni sloji.

Torej s stališča mojega in mojih smišljenikov je nujnost tega predloga dovolj podprta, toda usojal se bom potem ob sprejetju tega nujnega predloga staviti dva svoja dodatna predloga.

Ako torej dežela dobi podvojeno zastopstvo v deželnem šolskem svetu, je to popolnoma pravično; zakaj dežela je tista, ki vzdržuje ljudsko šolstvo na Kranjskem. Vendar bi bil tudi akt pravičnosti, da se zastopstvo učiteljstva v tem deželnem šolskem svetu pomnoži pa tudi preosnuje na podlagi demokratske reforme.

Srednješolsko in ljudskošolsko učiteljstvo ima dva zastopnika v deželnem šolskem svetu. Vendar se to zastopstvo nikakor ne ujema z zahtevami in željami učiteljstva, in sicer za to ne, ker učiteljstvo ne pošilja v deželni šolski svet s a m o svojih zastopnikov, ampak ker imenuje vlada ta dva zastopnika, imenuje tako, kakor je to vladi sami v korist.

Omejujem se za sedaj na te kratke opazke in na izjavo, da s popolnim prepričanjem in s polno zavestjo priznavam nujnost stavljenemu predlogu.

Dovoljujem pa si obenem sprejetemu predlogu dostavljati dvoje svojih dodatnih predlogov. (Klici v središču: „Dobro! Dobro!“)

Šolstvo.

Govoril deželni poslanec tov. E. Gangl v deželnem zboru kranjskem dne 14. januarja t. l.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Visoka zbornica! Ko je prišel v razpravo nujni predlog g. dr. Šusteršiča in tovarišev, tiče se preosnove § 20. deželnošolskega zakona z dne 9. marca 1879, sem izjavil, da glasujem za takšno predlagano preosnovo s popolnim prepričanjem.

Mnenja sem namreč, da naj ima do najvišje učne uprave v deželi ljudstvo po svojih zastopnikih isti vpliv, kakor ima dolžnosti do šolstva.

Izjavljam takoj, da stoji učiteljstvo, ki se zaveda svoje naloge in svojih dolžnosti, slejkoprej neizprosno na stališču, da naj šola kot taka ne služi nobeni politički stranki, nobenim slučajnim razmeram, temveč naj bo šola čista od vsake političke primesi in naj služi samo svojim visokim kulturnim namenom. Današnja ljudska šola, ki je zasnovana na podlagi državnega šolskega zakona, oziroma na podlagi deželnih šolskih zakonov, je takšna, da kriči po reformi. Ta deželnošolski zakon, ki ga imamo sedaj v razgovoru, je na premnogi straneh tako zastarel in tako birokratski in nazadnjaški, da nikakor več ne zadošča današnjim zahtevam. To je častitljiva relikvija iz starih dni, in absolutno potrebno je, da se ta deželnošolski zakon vzame v pretres in da se iz njega izloči, kar je nerabnega, in da se nadomesti to nerabno s tem, kar koristi našemu šolstvu.

Ni danes moj namen, da podrobno razpravljam o napakah, oziroma o dobrih straneh deželnošolskega zakona, ker bo o tem govoriti takrat prilika, kadar pride na vrsto razgovor o novem načrtu takih deželnošolskih zakonov. Jaz se oziram tukaj na besede, ki jih je izgovoril čestiti gospod poslanec dekan Lavrenčič, poudarjajoč, da naj šola ne uči samo branja, pisanja, računanja, temveč naj šola tudi vzgaja in vpliva na um, na voljo, na srce.

To je etički pomen ljudskega šolstva, in ta pomen je morda važnejši, morda veliko

večje vrednosti, kakor pa pomen, ki ga ima šola v učnem pogledu. Večina našega prebivalstva sestaja iz kmetijskega ljudstva ali iz delavskega stanu. Vsi ti stanovi žive ob delu svojih rok, in velika večina teh stanov, ko pošlje svoje otroke v svet, jim ne more dati na pot gmotnih sredstev, da si pribore gmotno existenco. Edino, kar dobijo otroci s seboj, je vzgoja, ki jim jo da ljudska šola in ki ne vpliva samo na razum, ampak tudi na srce in na voljo.

Da je potreba reformirati ljudsko šolo, oziroma določiti novo deželnošolsko zakonodajo, je razvidno že iz tega, ker ti deželnošolski zakoni veljajo za vse ljudske šole na Kranjskem sploh. Na kmetih kakor tudi v mestih in v industrijskih krajih so prikrojene po enem in istem kopitu. Mnenje učiteljstva pa je, da naj šole v mestih, na kmetih in v industrijskih krajih odgovarjajo svojim posebnim zahtevam in potrebam, oziroma potrebam in zahtevam dotičnega prebivalstva. (Klici v središču: „Tako je!“) Zatorej je že učiteljstvo lanskega leta storilo na svojem zborovanju v Gorici sklep, da se izreka za reformo ljudskega šolstva v smislu koristi in potrebe kmetijskega, oziroma delavskega stanu. (Dr. Triller: „Bravo!“)

Kako v deželnem šolskem svetu ljubljanskem, ki je najvišja učna uprava v deželi, slabo razumevajo vzgojni pomen šolstva, je tudi pokazalo imenovanje tretjega deželnega šolskega nadzornika. Ni imela korist in potreba šolstva pri tem glavne vloge, ampak povod temu imenovanju je bila nestrpnost tistih, ki hočejo za svoje šole imeti svojega nadzornika. (Odobranje.)

Poudarjal bi z ozirom na besede gospoda poslanca dekana Lavrenčiča, da naj šola vpliva na um, na voljo, na srce, da se je z imenovanjem tretjega deželnega šolskega nadzornika storila velika moralna napaka. (Dr. Tavčar: „Sramota!“ — Klici: „Da se je na um slabo vplivalo!“)

Gospoda moja! Komur je znana preteklost tega tretjega deželnega šolskega nadzornika, mora vedeti, da je edina njegova zasluga ta, da je zatajil svoj materin jezik in

LISTEK.

Rettigova šolska klop.

(Patent P. J. Müller, Dunaj.)

Prednosti: temeljito snaženje, brezprašni zrak, zdravi učenci.

To klop smo videli razstavljeno na lanskem razstavi „Otrok“ v Ljubljani. Razstavil jo je g. Fran Burger, lastnik parnega mizarstva v Spodnji Šiški pri Ljubljani — glej njegov inserat v tem listu! — ki ima menda edini pravico po slovenskih zemljah izdelovati te klopi.

Ogledal sem si to klop natančneje v razstavi in potem tudi pri g. Fr. Burgerju v Sp. Šiški in reči moram, da mi je jako ugajala. Gotovo opravičeno jo imenujejo — klop prihodnosti.

Posebna znamenitost Rettigove klopi je njena pritrditev na šolska tla: dajo se namreč v svrhu temeljitega snaženja tal pod klopmi

vse klopi prevrniti. Vsake vrste klopi je na desni strani pritrdjena na tla s pregibljivo železno šino, na levi strani pa stoji prosto na tleh. Kadar hočemo snažiti tla šolske sobe, prevračamo v vrsti, ki je najbolj oddaljena od oken, klop za klopjo za 90 stopinj na desno, in ves prostor pod klopmi nam je dostopen. Da preobrnemo klopi desne vrste, potrebujemo seveda malo več prostora ob desni strani, namreč toliko, kolikor so klopi visoke, da se pri prevračanju ne zadevajo ob steno. Ko je prevrnjena prva vrsta, pridobimo prostor za drugo vrsto, pri tej za tretjo: ena vrsta klopi se umakne prihodnji vrsti. Ko so osnažena tla pod klopmi, prevrnemo klopi zopet nazaj v naravno ležjo in osnažimo še prostor med klopmi.

Le pri tem sistemu šolskih klopi je mogoče hitro, lahko in temeljito snaženje šolskih tal. Pri drugih sistemih, kjer je mogoče premikati klopi le naprej, nazaj ali vstran, se vrši snaženje le površno, ker ni nikdar ves prostor pod klopmi pristopen snažilčevi metli,

ali je pa snaženje jako zamudno in naporno, ker je treba klopi prenašati iz kota v kot ali pa jih skladati eno na drugo. Če je pa snažilce površen, kar se zgodi čestokrat na kmetih, potem se ne smemo čuditi, če so tla na takih šolah pred in med šolskimi klopmi za silo osnažena, pod klopmi pa se nahaja do dva prsta na dobelo prahu, ki se pod črevlji učencev drobi, dviguje in napolnjuje zrak ter ga okuži in spravlja v nevarnost zdravje učencev.

Vse klopi Rettigovega sistema imajo podnožno desko, ki ni gladko, temveč valovito narezana in ima na zahtevo tudi podolžne vreze skozi debilino deske. Blato in prah pada v te zareze ali pa skozi vreze na tla. Ker noge učencev ne počivajo na tleh in ne pridejo v dotiko s prahom, se ta ne vzdiguje in čaka mirno snažilčeve metle. Vrhutega imajo učenci noge vedno na suhem in gorkem, ker sluščajno od črevljev odceja se voda odkaplja skozi vreze na tla, podnožna deska pa se hitro osuši.

Pri prevračanju klopi v svrhu snaženja pa ni treba odstranjevati tintnikov in se tudi ni bati, da se polije črnilo po klopih in tleh. Zakonito zavarovani „Albis-tintniki“ branijo vsako polivanje črnila.

Ker je cela vrsta klopi pritrdjena ob eni strani na železnih šinah na šolska tla, ostanejo po vsakokratnem snaženju klopi zopet v istem lepem redu, kar vpliva posebno ugodno na oko.

Rettigove klopi se izdelujejo na zahtevo v poljubni velikosti in z rano dinstanco, s stalnimi ali premakljivimi pulti, istotako sedali i. t. d.

Natančneje podatke o tej klopi glede razdelitve prostora, cene i. t. d. daje radevolje g. Fran Burger v Šiški. Tudi si pri njem lahko ogleda vsak, kdor se zanima, model opisane klopi, ki mu jo podjetni in prijazni slovenski veleobrtnik rad razkaže in razloži.

W.

da je služil drugim narodnostim principom, zakar je bil odškodovan in odlikovan s tem imenovanjem. (Klici v središču: „Škandal!“)

Prosim vas, naj pride tak inšpektor nadzorovat slovenske dijake! Oni si bodo mislili: „Mi se moramo ravnati po načelih svojih nadzornikov, da bomo povišani in odlikovani; zakaj ako ostanemo zvesti svojim načelom, bomo zaničevani!“ — Takšni nadzorniki ne bodo na voljo, na um, na sree dobro vplivali, in zato je tisti, ki je zakrivil to imenovanje, napravil veliko napako v vzgojnem in v moralnem oziru. (Dr. Tavčar: „Volksrat!“)

In tako, visoka zbornica, prihajam k zakonskemu načrtu, ki nam je danes predložen. Na vsak način je potrebno, da se birokratski in nazadnjaški duh v deželnem šolskem svetu zlomi. A to je mogoče le na ta način, da ljudsko zastopstvo pride v deželni šolski svet in tamkaj prevlada odločujočo moč deželne vlade. Zato je čisto opravičeno, da deželni odbor pošlje zastopnike v deželni šolski svet, da bodo kot zastopniki ljudstva gledali na prste visoki vladi, da ne bo za hrbtom dajala koncesij političnim nasprotnikom našega ljudstva. (Klici: „Res je! Dobro!“)

Visoka zbornica! Če sem za podemokratizovanje vseh zastopov, moram biti tudi za podemokratizovanje deželnega šolskega sveta. Le na ta način bo mogoče, da bo najvišja učna uprava v deželi ustregla zahtevam in potrebam ljudstva, ako bo v tej korporaciji imela prvo besedo in odločilni glas volja ljudstva in ne volja vlade, ki je dostikrat škodljiva ljudstvu. (Tako je!) Pravično je, da tukaj tudi učiteljstvo, to je tista brezpravna masa, ki je dostikrat odvisna od volje ali nevolje vlade, pride do pravega zastopstva, zakaj tako zastopstvo, kakor ga ima učiteljstvo danes, ni nobeno zastopstvo. Tiste zastopnike kratkomalo imenuje vlada in ona si bo najrajša vedno izbrala take zastopnike, o katerih je prepričana, da bomo služili vladi, ne pa učiteljstvu. (Klici v središču: „Da bodo proti učiteljstvu!“)

Dandanes je ljudsko učiteljstvo pravzaprav brez vsakega zastopnika, tudi brez vsakega od vlade imenovanega zastopnika, ker sta učiteljska zastopnika dva srednješolska ravnatelja. Prejšnje čase je bilo v tem pogledu mnogo bolje, ker je bil dolgo vrsto let zastopnik učiteljstva ljudskošolski učitelj Andrej Praprotnik in za njim sedanjí ravnatelj Ivan Pezdíč. Tega so, ko je potekla njegova funkcijska doba, kratkomalo vrgli ven, mu dali naslov ravnatelja in poklicali v deželni šolski svet dva srednješolska ravnatelja. Deželna vlada, oziroma deželni šolski svet torej nikakor ne more govoriti, da ima ljudsko učiteljstvo svoje zastopstvo v deželnem šolskem svetu, ker — kakor rečeno — imenuje zastopnike vlada sama. Zakaj? Zato, ker hoče na vsak način premoč vzdrževati v deželnem šolskem svetu, in potem ni čuda, da se ob taki premoči dogajajo slučají, kakršni je ravno sedaj slučaj učiteljske vdove Bizilove. Tej je mož umrl že pred meseci, a vdova s svojimi 8 nepreskrbljenimi otroki še do dandanes nima nobene penzije, temveč je morala priti na mestni magistrat beračit kruha, da z otroki vred ne umre lakote. (Škandal!) Ker sem demokratičnega naziranja, pravim: Če je to znak humanitarnega čuvstva, ki vlada v deželnem šolskem svetu, potem ne vem, kaj je krutost, kaj je neusmiljenost! Zato želim, da se na tisto mesto, kjer se reže učiteljstvu kruh pravice, pokličejo zastopniki učiteljstva, in sicer taki, ki jih pošlje tja učiteljstvo samo. To bi bil tudi del podemokratizovanja deželnega šolskega sveta.

Ker pa je na Kranjskem v večini ljudskošolsko učiteljstvo v primeri s srednješolskim učiteljstvom, bi bilo samo akt pravičnosti, ako bi se ljudskošolskemu učiteljstvu dalo dva zastopnika, srednješolskemu pa enega, ki naj ju, oziroma ki naj ga vsako učiteljstvo voli posebe zase.

Bilo bi ob tej priliki govoriti še marsikaj, tako posebno o regulaciji učiteljskih plač, ki jo je omenjal gospod poročevalec, vendar si pridržujem tukaj pravico, da se oglašim tedaj k besedi, kadar pride dotični nujni predlog iz finančnega odseka.

Izjavljam, da bom na podlagi teh kratkih izjavljanj glasoval za predloženi zakonski načrt in pa za resolucije, prosim pa visoko zbornico, da sprejme tudi to mojo resolucijo, ki jo predlagam in ki se glasi:

„Izpremeni naj se § 21. deželnega zakona z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13,

v tem smislu, da voli svoje zastopnike v c. kr. deželni šolski svet učiteljstvo samo.

Izpremeni naj se točka 6. istega zakona (§ 20.) v tem smislu, da ima v deželnem šolskem svetu ljudskošolsko učiteljstvo dva zastopnika, srednješolsko pa enega zastopnika.

Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da tem izpremembam odgovarjajoči zakonski načrt predloži v bodočem zasedanju.“

(Živahno odobravanje in ploskanje v središču.)

* * *

Ganglova resolucija je padla. Poročevalec poslanec prof. Jarec je sicer dejal, da mu je simpatična, vendar poslanci S. L. S. niso glasovali zanjo. Tudi oboja učitelja-poslanca te stranke, Jaklič in Ravnikar, sta obsedela. Za resolucijo so glasovali samo poslanci narodno-napredne stranke.

Ko bi bila resolucija sprejeta, bi to — razen vladi — ne bilo nikomur v škodo, ampak le učiteljstvu v korist, ker bi prišlo res do svojega zastopstva v deželnem šolskem svetu. Tako je tudi to pravično zahtevo učiteljstva poleg regulacije plač pokopala večina, ki jo ustvarjajo poslanci S. L. S.

To je gola resnica.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca januarja: K 22.563.43.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Krivic in sleparstvo.

Ni menda več človeka v Avstriji in bržkone tudi širom Evrope ne, ki bi mu ne bile znane žuljave razmere kranjskega učiteljstva. Tisti, ki bi mu lahko pomagali iz jarka sedanje bede, nimajo zanj drugega sredstva nego velike, svetle in laskave obljube, toda dejanja nočejo poznati.

Začuda skromni smo. Z železno potrpežljivostjo prebolevamo krivične udarce in vdano pričakujemo, da nas tiste pestre obljube vendar kdaj prestavijo iz mrzle sence sedanjih položajev v topli perihelij boljših razmer. Ponižni smo kakor duše tistih očakov predpeklo, ki so zaupajoč čakale, da jih Krist privede v nebo, a še bolj potrpežljivi smo mi, zakaj to, kar se nam obljubuje, smo že davno zaslužili; ne čakamo torej milosti, ampak poštenega plačila!

Našim kruhorezcem pa vendar še ne ugaja naša velika skromnost. V teh solznih položajih nas hočejo še krivično izsesavati in slepariti, da nam še bolj grene že itak trpke dni. Človek, ki ima le količjak poštenega srea, mora najostreje obsojati razmere, v katerih je usojeno trpeti kranjskemu učiteljstvu, saj je notorično, da je slednji cestni pometalec dandanes bolj situiran, pa mu ni bilo treba nikdar trgati hlače po učiteljskih klopih. Res je, da smo bolj inteligentni nego cestni pometalci, ali ravno to vpije še dosti glasneje.

Govoril sem pred dobrim letom z nadučiteljem iz D. Prišla sva med drugim pogovorom tudi na njegovo učiteljstvo in takrat mi je povedal — čujte! — da so morali njegovi učiteljci zložiti štirje bližnji nadučitelji za obleko, da ni hodila razdrapana po vasi! Nič čudnega ni to dejstvo. Dotična učiteljica je služila tam kot suplentka in je bila brez staršev. Koliko si človek lahko danes prihrani od petdeset mesečnih kron, ve samo tisti, ki se mora šolati v takih bridkih izkušnjah! Obudovanja vredno je, da živimo tako pošteno!

O žalostnem položaju kranjskega učiteljstva sem govoril v lanskim počitnicah z nekim češkim učiteljem. Ta mi je kratko rekel, da bi za tako plačo ne šli češki učitelji niti sedet v šolo vsak dan pet do šest ur, kaj še, da bi si kvarili pljuča. Rekel mi je dalje, da nas iz teh položajev ne reši nihče drugi nego jekleno vztrajna samopomoč.

„Mi bi že davno štrajkali,“ je končal ogorčeno. Toda kakor sem omenil, imamo kranjski šolniki samo to čudno napako, da smo prenehali ali pretrdi, vrag znaj kakšni! Z nami lahko delajo, kar hočejo in kakor se jim poljubi, na drugi strani pa lahko bijejo po naši koži, kolikor se jim ljubi — vse prebomo. To je tista prokleta napaka, ki se je in ki se še sto in stokrat maščuje nad nami. Dan za dnem prebolevamo večje krivice in sleparstva; kdaj bo temu konec? — Nad vse žalostno pa je, da pomagajo k temu celo naši tovariši!

Tega ne morem pozabiti! Težko mi je, da bi široki javnosti prikril slučaj, ki ga pač lahko nazivljemo krivico ali celo — sleparstvo!

Lansko leto je bila aktivirana novo zgrajena jubilejska šola v Igavasi pri Ložu. Na nadučiteljsko mesto v tej šoli je čakal skoro deset let učitelj Wigele iz Starega trga, ki služi na svojem mestu v loški dolini že celih šestnajst let. Vso to dolgo dobo je bil vedno in povsod pošten in jekleno značajan mož, ki ni storil nikomur niti za las krivice, pač pa je želel vsakogar osrečiti in mu pomagati po svojih močeh. Poštenjak do kosti in mozga!

Vsakdo bi mislil, da so se za takega moža pri novem krajnem šolskem svetu kar trgali, ko je kompetiral za nadučiteljsko mesto. Toda — strmite! — Wigele je bil edini kompetent in njegova prošnja je bila — odbita. Če to ni krivica, potem sploh ni krivice! Zgledni krajni šolski svet je našel na možu „velik“ greh, da se namreč premalo „pogovarja z Bogom“. In ko je bil drugič zopet edini kompetent, se mu je zgodilo isto. Da je k temu največ pomogel župni upravitelj Hauptmann iz Starega trga, je skoro ob sebi umevno, zakaj notorično je, da je njegova beseda v igavaškem krajnem šolskem svetu sveta in kar „gaspūd račje“, to drži!

Žalostno dejstvo je, da sede v krajnih šolskih svetih dostikrat moške, ki o šoli nimajo niti atoma pojma in vendar imajo odločati o premnogih eksistencah! Tak krajni šolski svet eksistira danes tudi v Igavasi. Kako samogoltni in omejeni obenem so ti ljudje, naj priča slučaj, ki presega humor petih letnikov Megendorferce. Pa naj nam kdo očita, da nismo humoristi! — Predsednik krajnega šolskega sveta je prebrisana glava, zato pa se je porodila v nji prav tako prebrisana ideja, ki jo je razodel zadnji okrajnemu glavarju, ko je imel v Ložu uradni dan. Potožit mu je šel, da to nika-kor ne gre, da imajo samo učitelji plačano pot, kadar gredo k okrajni konferenci, njemu pa — kot predsedniku — se ne povrne za nobeno pot nič, dasiravno je on „tudi ad šule“. Da se je moral okrajni glavar od srea smejati tej pritožbi in da so oča Dubeč prišli spet na „status quo ante“, ni treba poudarjati.

Morda ta prebrisani možakar vendar še ni pozabil, kako je učitelju Wigeletu laskavo obljubljal in zagotavljal, da se potegne zanj in to že takrat, ko je še plug oral po zemlji, na kateri stoji zdaj šola. Zdaj pa je poteptal svojo besedo, da bi se „gaspūdu“ ne zameril. Živela možatost! — Če to ni sleparstvo, prav ostudno sleparstvo, tudi voda ni mokra! Tako se je dal preslepiti mož, ki so mu bila na razpolago že mnoga boljša mesta, pa jih je odklonil, zanašajoč se na pošteno besedo. Dolgi deset let je čakal in nazadnje so ga osleparili tako nersramno. To je greh, če še govorite o grehih, greh, ki ne bo nikdar izbrisan, dokler bo živa duša hodila po loški dolini. Z nehvaležnostjo je bil plačan trud trpkih šestnajstih let, in to je vaša žalostna zasluga, moške, ki sedite v krajnem šolskem svetu! Ljudstvo vas je postavilo tja, da delate po njegovi volji in kako izpolnjujete to svojo nalogo! — Slepili ste ljudi, prikrivali jim svoje zlobno dejanje in ko so zvedeli, da ste pogнали iz doline velezaslužnega in veledragega jim moža, je zavrela kri, prepozno sicer, a učitelju Wigeletu bodi to v skromno zadostilo, da poštenu ljudje znajo in bodo znali ceniti njegov trud in njegove zasluge, ki si jih je pridobil za loško dolino tekom dolge dobe svojega bivanja v nji. Prepričan pa naj bo, da ga bodo drugje sprejeli z odprtimi rokami v svojo sredo in ga visoko cenili!

Najbolj žalostno pa je, da se je v kljub kolegialnemu pozivu v septemberskih številkah lanskega „Tovariša“, v katerih se pozivlje zavedne učitelje, naj ne kompetirajo na nadučiteljsko mesto v Igavasi, vendar našel nekdo, ki je svojo zavednost in kolegialnost vrgel v koruzo in kompetiral. Kakšne vrste človek mora biti to, si pač lahko vsakdo misli. — Daj mu Bog obilo sreče in večni mir, saj ga je itak dolgo iskal že v prekmorskih krajih, morda ga bo vendar našel v jubilejski šoli! — Krajni šolski svet mu je bil na strani, če pa misli, da ga je s tem poklicalo ljudstvo, se prokleto moti! — Časi se res izpreminjajo s čudovito naglico; treba bi bilo, da bi se enkrat že izpremenili tako, da bi imeli tudi pametni ljudje kdaj odločilno besedo.

Krivica za krivico, sleparstvo za sleparstvom nas tepe, pa se nam še vendar neče ukriviti hrbet. Od vraga smo trdni! Krepi pa nas edinole upanje in vera, da nas tem sužnim sponam ne iztrga nobena druga sila, nego edino jeklena in vztrajna samopomoč!

—X—

Naročajte in širite naš list!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj ima v četrtek, 11. dne februarja 1909. leta, ob pol 11. uri dopoldne v ormoški okoliški šoli svoj redni občni zbor.

Dnevni red:

1. Društvena poročila in dopisi.
2. Zapisnik zadnjega zborovanja.
3. Letno poročilo a) tajnikovo, b) blagajnikovo.
4. „Naš položaj“ — predava predsednik „Zveze soc. odseka slov. štaj. učiteljev“, tov. Pesek iz Narapeli.
5. O „Lehrerhaus-Verein“, poročila tov. Porekar.
6. Volitev novega odbora.
7. Slučajnosti.

Člani socialnega odseka za ormoški okraj se zaeno vabijo k seji, ki se vrši pred društvenim zborovanjem, in sicer ob 9. uri na istem prostoru.

O d b o r.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer ima svoj občni zbor v četrtek, dne 11. svečna, predpoldne ob 10. uri v Ljutomeru. V slučaju nesklepnosti se zboruje pol ure pozneje pri vsakem številu članov. Na dnevnem redu je razen navadnih točk poročilo zastopnika v okr. šol. svetu in predavanje „Kako usposobljati otroke, da prosto in v zvezi govorijo“ (Ovetko).

Dovolj slab znak stanovske zavesti je dejstvo, da zadnji občni zbor ni bil sklepčen. Kdor se čuti našega ter ima količjak stanovske zavesti, uaj pride!

I. Tomažič, t. č. predsednik.

Književnost in umetnost.

Avstro-ogrsko nagodba. Spisal dr. Ivan Zabukovski. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Knjiga se dobi v knjigarni L. Schwentnerja v Ljubljani in stane 70 v. — To spretno spisano delo najtopleje priporočamo vsakomur, ki se zanima za to vprašanje.

Knjigovodstvo. Spisal Ivan Podlesnik. II. del. Cena 6 K 50 v. — Knjiga je strogo sistematično nadaljevanje „Knjigovodstva“ I. del, ki je izšla lani izpod peresa istega pisatelja. Pozna se to posebno pri knjigovodstveni teoriji, glede katere je pisatelj v drugem delu znatno napredoval. Bazlaga je kratka in strokovno pravilna. Tuintam bi se sicer dalo kaj oporekati, toda to je postranskega pomena. Knjiga je v celoti izredno praktična in dobrodošla vsem posojilničarjem, ki naj le pridno segajo po nji!

Popotnik. Letnik XXX., štev. 1. Vsebinska: 1. J. Černý in Dragotin Pribil: Narodna vzgoja. — 2. D. P.: Peta češka deželna učiteljska konferenca o pouku čitanja. — 3. Miro Šijanec: Lev N. Tolstoj o vzgoji in naobrazbi. — 4. Janko Polák: Stara navada je železna srajca. — 5. Janko Polák: Važnost narečja v ljudski šoli. — 6. Dragotin Humek: Umetniški vzgoji. — 7. Književno poročilo. — 8. Razgled: Listek — Kronika. — V listnici upravnništva čitamo: „Prvo število smo poslali vsem dosedanjim naročnikom, naj si bodo kaj na dolgu ali ne, in tudi onim, katerim smo ustavili 12. število, nadalje nekaterim šolskim vodstvom, ki jih še pogrešamo v našem krogu. Ako se ne naroče sama, oddajo naj jo drugim. Vsakega zavednega učitelja in učiteljice naloga je, podpirati v prvi vrsti stanovske liste. Zanašati se moremo le na lastno delo in lastno moč. Posebno se obračamo do socialnih odsekov z lepó prošnjo, da nam pomagajo nabirati novih naročnikov. Čimbolje bodo stali zavezni listi v gmotnem oziru, tem izdatnejšo duševno hrano

Dalje v prilogi.

bodo lahko nudili. — Nove naročnike prosimo, naj se prijavijo čimprej, da vemo končno določiti število iztisov. Vse naročnike prosimo, naj pri vplačevanju naročnine zapisejo ob robu položnice leto, za katero je namenjena. S tem se bo lahko takoj pojasnilo vsako nesporazumljenje. — Na čvrsto in plodono delo v novem letu! — Tako kliče tudi mi!

Ivan Cankar: Za križem. Naslovno risbo je risal Henrik Smrekar. V Ljubljani 1909. Založil L. Schwentner. Cena broš. 3 K, izv. vez. 4 K 50 h, po pošti 20 h več. — V pričujoči knjigi, ki jo je izdal v priznani elegantni opremi podjetni založnik Schwentner, je zbral Cankar 13 svojih deloma že objavljenih črtic ter en sonet. Vse te črtice se odlikujejo po lepoti jezika in po slikovitosti pripovedovanja, lastnega Cankarja. Ljubitelji Cankarjevega peresa se brez dvoma razvesele lepe knjige. —1.

Politiški pregled.

* **Volitve v štajerski deželni zbor** se vrše v drugi polovici meseca maja. — Učitelstvo utegne živahno poseči v volilno borbo. Da bi le z uspehom — to je naša iskrena želja!

* **Shod za slovensko vseučilišče** se je vršil dne 27. pret. mes. na Dunaju. Sprejete so bile te-le resolucije: Slovensko akademično dijaštvo na Dunaju, zbrano na shodu dne 27. jan. 1909., 1. ogorčeno protestuje proti vladni nameri rešiti italijansko vseučiliško vprašanje, ne da bi se istočasno ugodilo tudi slovenskim vseučiliškim zahtevam; 2. izjavlja, da ne bo prej mirovalo, dokler se ne ustanovi popolno slovensko vseučilišče v Ljubljani. Za zdaj pa zahteva, da vlada takoj izpolni sledeči minimum zahtev: a) da takoj ustanovi popolno pravno fakulteto v Ljubljani, b) da kot provizorij popolnega slovenskega vseučilišča v Ljubljani s takojšnjo ustanovitvijo štipendij omogoči pridnim in talentiranim slovenskim dijakom popolnoma posvetiti se svoji stroki, da se tako usposobijo za profesorska mesta na slovenskem vseučilišču v Ljubljani, c) da reši slovensko dijaštvo neprijaznega Dunaja in Gradca s tem, da prizna študije in izpite na zagrebškem vseučilišču ter izpolni vseučilišči v Pragi in Zagrebu z onimi stolicami, ki so potrebne, da tam dosežejo naši dijaki popolno usposobljenost za državne službe; 3. prosi in roti slovenske državne poslance, da na noben način ne pripuste na dnevni red razprave o italijanski pravni fakulteti, dokler vlada ne ugodí vsaj onim zgoraj navedenim minimalnim zahtevam.

* **Italijanska pravna fakulta.** „Trentino“, ki je dosedaj vedno pobijal načrt italijanske pravne fakulte na Dunaju, jo hipoma zagovarja, rekoč, da je italijanska pravna fakulta na Dunaju boljše ko nič, da Italijani torej ne smejo pobijati tega predloga, ampak skrbeti za to, da načrt izboljšajo.

* **Poljaki in Čehi.** „Dziennik Polski“, glasilo konservativnih Poljakov, grozi Čehom, da se bo moralo postaviti „Polsko kolo“ proti njim, ako bodo s svojimi medsebojnimi prepričanji preprečili delavnost parlamenta. Naj si postavijo trden, autonomistiški program, in Poljaki jih bodo podpirali; dokler pa bo češko-nemški spor zapreka parlamentarnega dela, ne smejo računati na podporo poljskih poslancev.

* **Krščanski socialci in delavstvo.** Dne 24. pret. m. je imelo klerikalno delavstvo v Hernalsu na Dunaju shod, na katerem je kršč. soc. poslanec Kunschak očital vodstvu stranke in še posebno Gessmannu, da nista izpolnila delavstvu danih obljub. Sprejeta je bila resolucija, ki pravi, da se „kršč. soc. socialna stranka poslužuje delavstva samo kot glasovalnega materiala, da se pa navsvo moč brani, da bi delavstvo dobilo v stranki kaj več vpliva.“ Do tega zdravega spoznanja je torej prišlo klerikalno delavstvo na Dunaju. Kdaj drugod?

* **Srbija.** Srbski odposlanec Nenadović je na nekem pogovoru izjavil, da zahteva Srbija pas bosanskega ozemlja, ki naj Srbijo zveže s Črno goro do Jadranskega morja. Srbija se za sedaj zadovoljuje s tem, da pokaže velelastim dobre namene, toda Srbija se ne odpoveduje avtonomiji Bosne in Hercegovine in ne sprejme gospodarskih koncesij. — Vojni minister predloži skupščini zakonski načrt, v katerem se zahteva nov kredit za oboroževanje. V poslanskih krogih govore, da bo znašal ta kredit tri milijone dinarjev. Kredit se porabi za mobilizacijske priprave. Doslje je vojni minister zahteval za izredno oboroževanje od skupščine 33 in pol milijonov dinarjev.

* **Črna gora.** „N. Wiener Tagblatt“ poroča iz Kotora, da je črnogorski knez Nikola dal zastopnikom velelasti dostaviti noto, v kateri naglašja potrebo, da se skliče mednarodna konferenca, ki bo razpravljala o željah Črne gore. Knez izjavlja v noti, da se je položaj poslabšal.

* **Vseslovanski ženski kongres.** V varšavskem društvu za ravnopravnost žene se je porodila misel, da bi se tekom tega leta priredil vseslovanski ženski kongres v Kra-

kovu. Da se izvede ta načrt, je stopilo imenovano društvo v dotiko z vsemi slovanskimi ženskimi društvi. Vse slovansko časopisje idejo pozdravlja.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

Vestnik.

Kaj je hudo in kaj še huje? Hudo je delati tlako, še huje pa delati tlako z numeriranimi kostmi, kakor je sedaj obsojeno kranjsko učiteljstvo. To je že pekel na tem svetu. — Dobro bi bilo poslati deputacijo na Dunaj za odpravo teh žalostnih razmer. In ker je vlada obljubila prispevek deželam, upamo, da bi ta pot ne bila zaman!

Slomškar proti — S. L. S. V 23. letošnji številki priobčuje „Slovenec“ pod naslovom „Novi viri deželnih dohodkov“ članek, ki ima podpis „Slomškar“. Članek je pač toliko zanimiv, da ga ne moremo prezreti. „Slomškar“ piše: Rajni deželni zbor kranjski iz l. 1905. se je v svoji zadnji uri proslavil s činom, ki je pač edini te vrste na svetu. Spoznal je bedno in neznosno stanje učiteljstva, pa mu je zboljšal plačo. V trdnem prepričanju, da je draginja samo za oženjene, je priznal le tem draginjsko doklado, pa še začuda veliko. Kar nas je še „ledig in frej“, smo bili za nekaj časa potrti in obupani zaradi te odlike, a kmalu smo se potolažili; zakaj mislili smo, da bomo plačevali potrebščine po isti ceni, kot pred desetimi leti, ko so vendar naši očetje v deželnem dvorcu obenem s svojo regulacijo učiteljskega „lona“ zapovedali, da za neozmenjene in za neomožene ne sme biti draginje. Žalibog, da so pozabili ta ukaz razglasiti, in zato moramo tudi samci in samice drago plačevati, četudi nimamo draginjske doklade. Umevno, da nas je to nekako razburilo; postali smo tako predržni, da smo to izjemno stanje proglasili za veliko krivico. Bili smo trdno prepričani, da bi deželni zbor dal popravil svoj nepremišljeni korak, ako bi ne bilo obstrukcije. Kako smo se torej razveselili, ko se je letos po novem letu zopet sešel k delovanju. Imeli smo trdno prepričanje, da bomo dobili vsaj mrvice v obliki draginjske doklade, če že ne bo nič z regulacijo, saj upamo že četrto leto in gledamo po strani ta čudoviti „ex lex“ poslaniške ljubezni do samskih učiteljskih moči. Proti pesimistom smo zagovarjali ne samo dobro voljo poslancev, ki mora predvsem zatreti in odpraviti vsako krivico, ki jo trpe pošteni samski učitelji in učiteljice že četrto leto. Nekateri so bili celo tako naivni ter so mislili da ni denarja. A mi drugi smo dobro vedeli ceniti moč in iznajdljivost velikega zbora; bili smo prepričani, da najdejo potrebni drobiž. In res so ga našli. Regulirali so plače deželnih uradnikov in uslužbencev brez ozira na sedmi zakrament ter celo pomnožili njih število, ne število zakramentov ampak uradnikov, in zapovedali deželnemu odboru imeti odprto roko, z eno besedo: S tisočaki so se kar žogali. Jaz sem pa dan na dan nestrpno pričakoval „Slovenca“ in čakal, kdaj bodo padle iz njega naše draginjske doklade. Toda zastoj. Kratka resolucija „Slomškove zveze“ ni našla niti toliko milosti pred očmi naših prijateljev, da bi prišla vsaj v koš deželnega zbora; marveč je neki član šolskega odseka menda kar klobaso vanjo zavil. „Zakaj nam pač niso dovolili draginjske doklade?“ tako sem premišljeval in si belil glavo. „Saj imamo vendar denar! Zakaj nočejo popraviti krivice, ko je vendar med poslanci toliko doktorjev svetih in posvetnih vednosti?“ — Po dolgem premišljevanju sem naposled prišel do tega, da so poslanci prav storili, ker se niso zmenili za našo resolucijo; kajti mi, ki nismo okuša mo sladkosti zakonskega jarma, imamo pravzaprav še predobro plače. Da, še nevarno je, da postanemo kapitalisti, kar bi bilo zoper demokratska načela „S. L. S.“ Le poslušajte! Stanovanja nam tako ni treba! Čez dan smo v šoli, ponoči se pa še dobi za par vinarjev kako ležišče. V Ljubljani so na razpolago postelje prav ceno pri „Pravem starem tišlerju“, na deželi se pa v dišečem senišču prav izborno počiva. Za zajtrk zadostuje ena žemlja; staro dobiš za dva vinarja. Kosit greš lahko v izkuho; priporočam ti posebno vampe, male ali velike, ako si tako izbiren, da si moraš spogati mesnino. Tudi v „Ljudski kuhinji“ obeduješ jako ceno, obenem si pa še nakuješ lahko obilo zaslug za vzgojo mladine, ki tudi tam obeduje, pa bi dostikrat nenasiitnežem dal lep zgled skromnosti in zatajevanja samega sebe. Na deželi pa lahko zajameš pri županovi družini za malo odškodnino. Večerje pa tako ni treba vsak dan. Dvakrat na teden je že več, kot preveč. Saj prvi pregovor: „Poln želodec ne študira rad.“ Mi se pa moramo zvečer pripravljati za šolo, pa zvezke popravljati, zato je bolje, da smo brez večerje. Da ne bo ta ali oni učitelj vsled pajčevinastega želodca

prišel v konflikt s pedagoškim pravilom, ki velja, da naj nastopa vzgojitelj pred šolarji vedrega, svežega, veselega obraza, živahnega kretanja in čistega duha, bi nasvetoval, da se uvede na pripravnici poseben tečaj za dresuro pravilnega nastopa ob godbi cvilečega želodca. Sicer se pa tudi čuje, da slovenski rojak v Hamburgu v kratkem predloži vladi prošnjo za patent na epohalen izumek, ki bo omogočil, da bomo udobno in komodno živeli ob strjenem zraku. Če se to obistini, potem bo kranjska dežela rešena mačehovske skrbi za učiteljstvo. Ako bodo samski učitelji vpoštevali zgoraj navedene nasvete, potem utegne temu ali onemu še kaj ostati. Pri prihodnjem zboru „Slom. zveze“ pa lahko sklenemo bolj primerno resolucijo, da naj neozmenjenim učiteljem in neomoženim učiteljicam toliko odtegnejo pri plači, da se bo s temi odtegljaji pokrila draginjska doklada onih učiteljskih moči, ki se grejejo pri domačem ognjišču. Prepričan sem, da te resolucije naši očetje v deželnem dvorcu ne bodo tako bagatelizirali, kakor so prošnjo za doklade. Na ta način pride deželni zbor do novih virov, davkoplačevalci pa se bodo odahnil, pa še naprej hvalili potrpežljivost stradalajočih učiteljev in učiteljic. — Objavljamo te besede brez vsake opazke, da ne bi kdo rekel tako ali tako. Same govore dovolj glasno: Po zaslugi S. L. S. bodo tudi Slomškarji stradali še naprej. V srcu pa se hodo — kakor se že sedaj! — še bridko kesali preljudi naši tovariši — uskoki!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le p. i. tovariši in tovarišice: A. Leban, J. Strekelj, I. Mahorčič in Olga Paterneel, vsi iz Komna na Krasu; Marija Wessner, nadzorovalna dama na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani; Anton Ivanovič iz Tater pri Materiji; Antonija Vižin od Sv. Trojice pri Rakeku; Ignacij Tramte, Emil Adamič in Marija Kratner, vsi iz Kamnika; Viljem Zirkelbach iz Podbrezja; Fran Lavtižar iz Šmartnega pod Šmarno goro; Vilma Bogataj iz Drežnice pri Kobaridu; Karel Završnik iz Dupelji; šolsko vodstvo bolfensko na Kogu; Anton Tušar iz Podlake na Goriškem; Anton Faganeli iz Mirna; Peter in Vilma Repič z Unca; krajni šolski svet v Loškem potoku pri Rakeku; Mijo Žagar in Katia Podgornik iz Klanca v Istri; Anton Petriček, Terezija Kordisch, Rajko Vrečar, vsi iz Žalca; Fran Bogataj in Franja Stres iz Kobarida; Anton Žibert z Ježice; A. Sežun iz Mavčič s pripomoju:

Bratje, v žepe posezimo in darujmo vsak svoj dar za konvikt, ki je potreben, kar nam vsem je znana stvar.

Kadar dvigne se ta stavba, dvigne z njo se i naš stan. Sklad na sklad zdaj položimo, bratroljubje, hajd' na dan! —

Bog plati!

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: Učiteljska hranilnica in posojilnica v Ljubljani, 100 K; Posojilnica v Starem trgu pri Ložu 20 K; Hranilnica in posojilnica v Dolu pri Zid. mostu, 10 K; gđe. Marija Slavčeva, učiteljica krojnega risanja v Ljubljani, 5 K; Posavski krožek, 5 K; vesela družba pri Zlati ribi v Ljubljani, 5 K. Bog plati!

„Domače ognjišče“ je izšlo s prav zanimivo vsebino. Tovariše in tovarišice prosimo, da širijo list med ljudstvo ter mu pridobivajo novih naročnikov. Celoletna naročnina znaša 2 K 50 h.

V letošnji l. številki „Domačega ognjišča“ ostala je pomotoma letnica 1908 namesto 1909. To napako naj blagovoli vsak naročnik sam popraviti s peresom.

„Naša bodočnost“, list za šoli odraslo mladino, bo izhajala kot samostojen list; zato se je prva številka nekoliko zakasnela. Celoletna naročnina znaša 2 K 50 h. Naročnino za „Našo bodočnost“ in „Domače ognjišče“ sprejema Učiteljska tiskarna.

Učiteljski krožek št. Vid pri Ljubljani ima svoj sestanek 11. t. m. pri „Slepem Janezu“. Gostje dobrodošli! Na snidenje!

Glavna napaka nekaterih mlajših učiteljev je, da preveč zahtevajo od učencev. Učili so se ravnokar psihologije teoretično in vendar so slabi psihologi v praksi, ker ne poznajo počasnega razvoja otroške duše. Učitelj kot oče zna to že bolje presoditi. Tudi nekateri kateheti tega ne umejo.

„Narodna Prosveta“ v Pazinu ima o božičnem shodu kranjskega učiteljstva obširno poročilo in objavlja Ganglov govor skoro v celoti. Poročilo ima opazko: Nama za razmišljanje.

Umrl je dne 28. pret. mes. pri svoji materi in pri svojem bratu v Rajhenburgu tov. Viktor J a m š e k, učitelj v Škofji Loki, star

komaj 26 let. Pobralla ga je učiteljska bolezen — jetika. Vrlemu tovarišu blag spomin! **Slovenjebistriškega učit. društva „Dravinjski krožek“** priredi II. roditeljski sestanek dne 7. t. m. ob 3. popoldne v šoli v Studenicah. Prvi roditeljski sestanek v Poljčanah dne 25. prosinca se je dobro obnesel. V kratkem se vrši III. sestanek na Črešnjevcu in IV. na Poljskavi.

Za učiteljski sklad so darovali: tov. Eksel Srečko, učitelj v Vojniku, 2 K; dalje Ivan Tomazič, Jul. Kobič, Leonida Herzog, Angela Karba, Mara Kocuvan, Fran Zacherl, Janko Karba, Avgust Lah, Fran Cvetko, Ferd. Sprager, Terezija Petovar in Hermina Mahorčič; vsi po 1 K. Skupaj 12 K. Polovica te vsote je poslala blaginjičarka socialnemu odseku učit. društva za Ljutomer socialnemu odseku „Zveze“, polovico pa obdržala za domači odsek. Srčna hvala! Živeli nasledniki.

F. Voglar, blagajnik.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kranju. Č. kr. okr. šol. svet v Kranju je imel dne 28. jan. sejo. O kurencijah poroča predsednik. Zaradi bolozni sta na dopustu Vinko Zahradnik, učitelj v Šk. Loki, in Viktor Jamšek istotam. (Ta je med tem že umrl pri starših v Rajhenburgu.) Prvega nadomestuje izprašana učiteljska kandidatinja Amalija Poljančeva, drugega pa Marija Piškurjeva. — Marija Škabrneta, učiteljica v Šmartnem je imenovana za nadomestno učiteljico na c. k. ženski pripravnici v Ljubljani; njeno mesto je zasedla izprašana učit. kandidatinja Erna Rozmanova. — Za privatno nemško šolo v Trziču in notranjo uršulinsko šolo v Škofji Loki je namesto Albina Belarja imenovan za okr. šol. nadzornika Karel Schrautner v Ljubljani. — Glede definitivnega zasedanja učiteljskih mest v Trziču, Cerkljah in na Tratin nad Škofjo Loko se stavijo tozadevni terminpredlogi. — Ferdinandu Kalingeryu, nadučitelju v Trziču, se pripozna 6. petletnica. — Za pouk v kmetijstvu na nekaterih šolah v okraju se predlagajo nagrade (državne in deželne ustanove). Učiteljska konferenca se vrši v Škofji Loki, dan in kraj se določi pozneje.

Drugi letošnji roditeljski sestanek je priredilo krško učiteljstvo v nedeljo, dne 24. t. m., ob pol 4. uri popoldne v šolski telovadnici. Tov. L. Levstik je v svojem predavanju „Kdo je kriv, da otroci lažejo?“ opominjal roditelje, naj tudi v tem oziru bolj pazijo na vzgojo svojih otrok. Laž otrokom ni prirojena, ampak privzgojena. Predavatelj je vestno opisal vzroke laži, pozabil pa tudi ni opomniti, kake zle posledice rodi laž, če ji pustimo, da se vkorenini v otroškem srcu. Tov. gospa dr. Romihova nas je nato vodila po alpskih deželah. S skiptičskimi slikami in izbrano besedo nam je opisala bajne lepote in lež zakovanih gorskih velikanov, idiličnih gorskih dolin, ki so posejane s prijaznimi naselbinami, vodila nas je v trge in mesta kjer poleti mrgoli prirodežejnih tujecev in nam tako v kratkem času podala zaokroženo sliko najlepšega dela naše širne Avstrije. Omenim naj še, da je med odmorom igral violinski kvartet, pri katerem so sodelovali nekateri tovariši učitelji in nekaj učencev meščanske šole, Udeležencev je bilo topot jako veliko (do 150), kar kaže, da so nedeljski popoldnevi prav pripraven čas za roditeljske sestanke. Pohvalno mi je tudi omeniti mestnega župnika g. I. N. Reinerja, ki vsakokrat na prižnici priporoči roditeljem, naj se udeležijo sestanka in vsakokrat tudi sam pride k sestanku. To je pravo razumevanje skupnega dela za ljudski blagor. H.

Tretji sestanek trgovskih in obrtnih vajencev je priredilo učiteljstvo meščanske šole v Krškem v nedeljo, dne 31. januarja, ob 2. uri popoldne. Vrsto predavanj je nadaljeval tov. Dragotin Humek s temo: Tehnika, nje razvoj in napredek od nekdanj do danes. V kratkih potezah podajamo vsebino tega predavanja; Kaj pomeni beseda tehnika. Razlika v orodjih nekdanj in danes. Prvo kladivo — današnji parni stroj. Prvi čoln — današnji parnik. Prvo orožje — kamen — današnja krogla puške. Velikanski napredek od nekdanj do danes. O g e n j — človeštvu dobrotnik. Ko bi ne bilo ognja. Prvi ogenj. Ohranitev. Prvo vžigalo, Kresanje. Vžigalice. Izdelovanje. Peč. Ogenj na tleh. Ognjišče. Kurjava v sobi na trinožen. Kamin in dimnik. Peč in njen namen. Notranji ustroj. Glinaste in železne peči. Nasipna peč. Peč s plaščem. Osrednja kurjava. Kurjava z razgreto vodo. S čim kurimo. Oglje in njega izdelovanje v kopah. Tvorba šote. Kako je nastal premog. Velikanska uporaba premoga. V doglednem času ga bomo porabili. Nadomestila. Bencin. Petrolej. Plin. Električna. Uporaba vodne sile. Solnčni žarki. Luč. Prva razsvetljava. Plamenice. Smola in mast. Svetilnice za olje. Stenji. Cilinder iz pločevine in iz stekla. Petrolej in petrolejka. Prva sveča. Izdelovanje nekdanj in danes. Stearin. Petrolej bomo porabili. Nadomestila. Svetilni plin in plinarna. Auerjeva vrečica. Električna. Dvojna vrsta električnih luči. Konkurenca med plinom in elektriko. Acetilen in druge razsvetljave. — Po končanem predavanju, ki so ga učenci poslušali z veliko pozornostjo, smo odšli v telovadnico, da pretegnemo od sedenja zastale ude. H.

Nemška protestantska šola v drž. oskrbi. Skrb naše vlade za Nemce je neskončna. Sedaj hoče vzeti v svojo oskrbo nemško protestantsko šolo v Trstu; za to leto podpravi več učiteljskih mest; s prih. letom preide ves zavod v državno upravo. Nemški protestanti imajo nemške šole pred nosom, vendar jim da država še posebno šolo. Slovenci se zama bore za svojo šolo v Tistu. Taka je pravica v naši državi!

Rektor graške univerze in table slov. akad. društev. Rektor graškega vseučilišča je dal na črni tabli nabiti razglas, v katerem naznanja, da bo dal iz avle odstraniti table vseh akademskih društev, če bo kdo vbodoče poškodoval table slovanskih ali italijanskih akad. društev.

Proti laški univerzi v Trstu je priobčil v raznih nemških listih oster članek nemški časnikarski odbor v Trstu.

Nove šolske zahteve tržaških Nemcev. Tržaški Nemci so začeli akcijo za ustanovitev dekliskega liceja in trgovske šole. Vse nemške stranke in tudi vlada jim pojde pri tem gotovo na roko. In ako se posreči Nemcem ta načrt, pomeni to neizmerno ojačenje nemškega elementa v Trstu, ki postane s tem prav resno nevaren.

Sistemiziranje šolskega zdravnika. Občinski svet ljubljanski je sklenil, da se sistemizira mesto šolskega zdravnika v 10. čin. razredu, in sicer takoj pričetkom prihodnjega šolskega leta. Stroški za to so že stavljeni v proračun za leto 1909. Tako je prav!

Kmetijsko in bralno društvo na Zg. Ložnici pri Žaleu je imenovalo povodom glavne skupščine dne 31. m. m. nadučitelja tov. Anton Petrička v Žaleu, tajnika in blagajnika hmeljarskega društva, svojim častnim članom.

Jurkovič — kandidira? V Šmarjah pri Jelsah kroži doslej še nepotrjena vest, da bo kandidiral v kmetijskih obč. Šmarje-Rogatec nadučitelj Jurkovič v Šmarju pri Jelsah.

Štiridesetletnico svojega službovanja je praznoval Boštijan Kranjc, učitelj na mestni deški šoli v Ptuj.

Razkrehnila se je pri sankanju hči nekega mariborskega profesorja, ko se je zaletela v drevo. Spodnji del telesa se ji je grozoviti raztrgal. Poškodbe ima smrtonovarne. Opozarjajte otroke!

Rockefeller daroval pet milijonov. Znani ameriški milijonar Rockefeller je zopet poklonil vseučilišču v Čikagu pet milijonov in ustanovil štipendije. Do sedaj je Rockefeller daroval vseučilišču v Čikagu 129.548.300 frankov.

Dva otroka sta se zadušila. Zakonska Fekus v službi grofa Wurmbranda v Ormožu sta pustila dveletno deklico in štiriletnega dečka sama doma. Med njuno odsotnostjo je pa v sobi, ne ve se kako, nastal ogenj in oba otroka sta se zadušila. Opozarjajte starše, naj pazijo na otroke!

Nemška šola v Gabrju pri Celju. Znano je, kolikanj se je pisalo še ne pred tako davnim časom o nemški šoli v Gabrju pri Celju, ki jo je nameraval nemški „Schulverein“ ustanoviti ter je bil tudi voljan v to svrhu darovati 80.000 K, a s pogojem, da mestna občina celjska prispeva vsaj ravno toliko. A celjska občina je morala pač iz lahko umljivih vzrokov to darilo — odkloniti, katero dejstvo je graški „Arbeiterwille“ kaj drastično ožigosal. „Narodni Dnevnik“ trdi, da hoče „Schulverein“ k prvotno nameravanmu daru dodati 15.000 kron! Bo li celjska občina darilo še dalje odklanjala? Vsekakor je stvar zanimiva, in radovedni smo, kaj tozadevno ukrenejo celjski mestni očetje. A naj že bo kakorkoli, to lahko rečemo, da bodo celjski „Nemci“ imeli prej svojo ponemčevalnico v Gabrju, nego pa Slovenci nujno potrebno novo — okoliško šolo.

Naročajte in širite naš list!

Razgled po šolskem svetu.

— **Dr. Vladislav Nehring.** V Vratislavi je umrl 20. jan. vseučiliški profesor, znani učenj slavist in poljski literarni historik dr. Vlad. Nehring, star 78 let. Pokojnik je poznanski rojak in je bil od svoje promocije sem prof. slov. filologije ne vratislavskem vseučilišču. Bil je dolgo let sotrudnik Jagićev pri „Arhivu“, a je tudi drugače mnogo pisal o poljskem slovstvu v nemškem in poljskem jeziku.

— **Obiskovanje nemških vseučilišč.** Vseh imatrikuliranih dijakov na vseučiliščih v Nemčiji je bilo v zimskem semestru 1908 — 48.717, (v letnem semestru 1907/08 — 47.799). Študij poedinih predmetov je razdeljen na stopno: filozofija in filologija 12.716, pravoslovje 11.392, medicina 8737, matematika 6370, luteransko bogoslovje 2194, katoliško bogoslovje 1670, farmacija 1656. Po vseučiliščih je bil obisk nastopen: Berlin 8641, Monakovo 6203, Lipsko 4418, Bonn 3282, Vratislava 2248, Halle 2158, Göttingen 2054, Freiburg 1966, Heidelberg 1841, Maribor 1756, Münster 1676, Tübingen 1647, Jena 1419, Würzburg 1345, Geissen 1196, Königsberg 1191, Kiel 1103, Erlangen 1090, Greifswald 786 in Rostok 685.

— **Razvoj avstrijskega šolstva.** Leta 1818. je bilo v Avstriji 12.700 ljudskih javnih in privatnih šol, 18.980 učnih oseb, in sicer 16.750 učiteljev in 2230 učiteljic; v šolo je hodilo 1.425.000 otrok. Po zadnji statistiki ima pa Avstrija 20.442 šol (letos že okrog 20.700), in sicer 1360 deških, 1495 dekliskih in 16.659 mešanih, 472 zasilnih, 274 ekspositor in 66 ekskurendnih šol. Na vsakih 30 let se pomnoži število šol za 40 %, t. j. za 5575 šol. Na javnih in privatnih ljudskih šolah je 7844 enorazredne, 5236 dvorazredne, 2276 trirazredne, 1550 štirirazredne, 2145 petrazredne, 398 šestrazredne, 38 sedemrazredne in 27 osemrazredne. Nadaljevalnih tečajev, kakor obrtnih šol pod in nad 14 let starih se udeležuje dečkov in deklic okrog 161.057. Razrednih sob je v Avstriji na javnih ljudskih šolah 50.939 delavnih 626, risarskih dvoran 555, telovadnic 1650, javnih telovadnih prostorov 9878, fizikalnih sob 457 in kemičnih laboratorijev 58. Ročna dela se poučujejo na 14.676 šolah. Število šolodolžnih otrok znaša 3.823.817 in sicer deklic 1.933.570, dečkov 1.910.244. Število obiskujočih na javnih in privatnih ljudskih šolah je 3.329.783, in sicer 1.674.879 dečkov, 1.654.904 deklic. Učiteljske knjižnice so na 14.313 šolah, ki imajo 1.251.538 zvezkov, šolarske knjižnice so na 15.722 šolah, imajo 2.514.664 zvezkov. Moškega učnega osobja je 53.070, ženskih 36.510, skupno 89.580. V Avstriji je nad 60 let starih 995 moških moči, učiteljic pa 122. Več kot 40 službenih let ima 430 moških in 38 ženskih oseb.

Z gospodarskega polja.

— **Proračun drž. železnice** za leto 1909. je določen na 548.919.072 K dohodkov in 417.679.505 stroškov, tako da bi prebitek znašal 131.239.562 K. Pripomniti je, da so stroški jako nizko računani, in sicer za več nego 80 mil. K, tako da pravi prebitek ne preseže niti 55 milijonov. Ako se uvažuje, da odpade na amortizacijo osnovne glavnice in na plačanje obresti za posojila na leto okroglo 180 milijonov, je razvidno, da so drž. železnice pasivne za okroglo 120 mil. K.

— **Zemljiški davek.** V Avstriji pride na glavo vsako leto zemljiškega davka po 2:07 K, na Ogrskem po 3:48 K, na Nemškem po 0:84 K, v Angliji po 0:45 K, na rFancoskem 2:58 K in v Italiji 2:85 K.

Raznoterosti.

× **Samoumori v Ameriki in njih vzrok.** Leta 1881. je izvršilo v Zedinjenih državah samoumrov 650 oseb, leta 1907. pa 10.782. Na vsak milijon prebivalcev je prišlo leta 1881. le 12, leta 1907. pa že 126 samoumorilcev. V zadnjih 7 letih je bilo nad 120.000 samoumorilcev. O naraščanju samoumrov je spisal Georg Kennan temeljito študijo, kjer pravi, da je glavni vzrok za tako množico se samomere sugestija. Zato priporoča, naj bi časopisi ne opisovali tako natanko samoumrov.

× **Novi zvonik sv. Marka v Benetkah** bo dogotovljen leta 1911. Stroški so proračunjeni na 1 in pol mil. lir.

× **Tokio,** glavno mesto Japonske, ima po najnoveji statistiki 1.587.004 prebivalcev, ki so razdeljeni v 361.428 rodovin.

× **Kako spe različni narodi.** Evropejec in Američan spita prijetno in dobro le, če imata blazino pod glavo. Japonci leži na slamnici na tleh in si pripravi čok pod glavo, brez čoka bi spal slabo. Kitajci si napravljajo dobro posteljo, toda tudi ne premehko. Dočim pri nas najlažje spimo, če imamo dovolj prostora, da iztegnemo noge, leže in spe prebivalci vročih krajev krog ekvatorja zviti kakor klopiči. Angleži spe tudi pozimi pri odprtih oknih. Rusi pa najraje na velikih pečeh v sobi. Če vstanejo, pa se kopljejo v mrzli vodi. Laponec zleze z glavo v vrečo iz losove kožuhovine, na nasprotni strani sveta živeči vzhodni Indijec ima tudi vrečo krog glave, če spi, vendar bolj zračno in to le zato, da ga obvaruje nadležnih komarjev moskitov.

× **Prevažanje oseb po zraku.** Listi poročajo, da je družba Aeral Navigation Company v Novem Jorku sklenila uvesti z majem prihodnjega leta redno prevažanje pasazirjev po zraku in sicer od Novega Jorka do Bostona. V Bostonu ima družba celo delavnico za zrakoplove, ki bodo to službo opravljali. Kakšne vrste zrakoplovi se bodo rabili, je seveda še tajnost. To je gotovo lepa perspektiva za najbližjo bodočnost: mesto železnice ali ladije se bodo ljudje posluževali zrakoplovov!

Listnica uredništva.
M. S. v Ž.: Poslani nekrolog porabimo prihodnjič. Hvala!

Listnica upravnštva.
Zadnjemu pozivu sta se odzvala z 10 K gg. nadučitelj Janko Toman iz Moravč in učitelj Ivan Dimnik v Ljubljani. Živel! nasledniki!

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 168. Štajersko. 39 1—1
V političnem okraju Celje se za sledeče ljudske šole razpiše službe učiteljev in učiteljic v stalno oziroma provizorično nameščenje:
1. na trirazredni ljudski šoli v Zibiki, II. krajni razred mesto učiteljice;
2. na štirirazrednici na Rečici, II. krajni razred, mesto učitelja;
3. na petrazredni dekliski ljudski šoli v Hrastniku, II. krajni razred, mesto učiteljice s stanarino letnih 80 kron in prosto kurjavo.

Pravilno opremljene prošnje je postavnim službenim potom vložiti do dne 28. svečena 1909 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Št. 276. Kranjsko. 41 1—1
Na šestrazredni ljudski šoli v Dobropoljah se razpiše v stalno eventualno začasno nameščenje eno učno mesto s postavnimi prejemki.
Moški prosilci imajo prednost.
Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.
Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuuradno predlože do 20. februarja 1909. l.
O. kr. okr. šolski svet v Kočevju, dne 31. januarja 1909.

Zahvala.
Povodom prerane smrti našega preljubega sorodnika gospoda
Viktorja Jamšeka
učitelja v Škofji Loki,
zahvaljujemo se tem potom najpresrečnejše za dokaze toplega sočutja. Osobito pa bodi hvala slov. učiteljstvu, ki je prihitelo v tako mnogobrojnem številu od blizu in daleč, čast. duhovščini, darovateljem krasnih vencev, Krškemu pevskeму zboru in pevskeму društvu „Kum“ za genljive nagrobnice, Sokolu iz Škofje Loke in vsemu ostalemu občinstvu, ki je spremilo predragega rajnega na njegovem za njem potu ter nam lajšalo bridke ure.
Rajhenburg, dne 30. januarja 1909.
Rodbina Jamšek.

Vljudno priporočam p. n. učiteljstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam svojo že mnogo let obstoječo in sedaj na novo izvrstno preurejeno

knjigoveznicu
Jos. Dežman
Ljubljana, Sv. Petra nasip štev. 7.
Izvršujem vsa dela, od preprostih do najfinejših. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. Vezanje raznih zapisnikov, hranilnih in drugih knjižic ter izvrševanje vseh raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko.
Cene sigurno najnižje.
Pri večjih naročilih znaten popust, oziroma plačam poštino od pošiljatev z dežele. Tako da naročnik radi pošiljatev nima nikalih stroškov. 3 6—4

JAN BAŠTA
v Schönbachu pri Hebu (Češko),
sloveča tvrdka za dobavo godal, svetovnoznana zaradi svoje vsestranske priznane solidnosti, priporoča p. t. gg. učiteljem in zborovodjem svoje neprekosljive koncertne in orkestralne gosle, viole, čele, base, citre, kitare prvega reda ugodno doneče in prijetnih tonov z lesenimi ali kovinskimi stroji, dobre in trpežne strune za vsa godala, mojstrske gosli z lepim lokom in leseno škatuljo (9, 10, 12, 15 gl.). Ceniki gratis in franko.

Najugodnejša prilika za nakup. Vsaki instrument se pred odpošiljanjem strokovnjško preizkusi.
Stare gosli in čela se zamenjuje za nove. Prva prodaja gramofonov in najpopolnejših ploč.
Velečlenjeni gospod!
Poslane gosli so me po svoji ukusni obliki in vsled prijetnega glasu popolnoma zadovoljile! Mislim, da je dolžnost vsakega zavednega Čeha, da naroča svoje potrebščine pri Vaši cenj. firmi, ki ne more z njo tekmovati nobena inozemska tvrdka. Želim Vam mnogo uspeha in ostajam prijateljsko vdani
Fr. V. Mohapl, ravnatelj.
L. 29./XII. 1906.

Ne kupujte pod roko od prekupeev, obrnite se najprej in naravnost na naše tvrdko!
P. T. Jan Bašta, Schönbach! 33 10—3
Morem Vam sporočiti, da mi ugaja poslani bas radi lepega glasu in primerne cene. Pošiljam Vam zadnje odplačilo z zagotovilom, da ste me popolnoma zadovoljili.
Borovany u Olešnice, 2./I. 1908.
A. Zimmermann, ravnatelj.
Na tisoče pohvalnih pism svedoči gg. učiteljem in zborovodjem o kakovosti in primernosti mojlih instrumentov,

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Anton Šarc
Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.
Špecialna trgovina za opreme nevost. Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prt, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.
Najnovije modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezenine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.
Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.
Svetlolikalnica:
23 42—6 **Kolodvorske ulice št. 8.**

Modno blago
volneno in pralno, damsko in moško, platno, damasti, namizni prt, brisače, blago za srajce in vsakovrstno drugo platneno in pavolnato blago stalnobarvni
zefiri in barhetni flaneli
prekrasnih modnih vzorcev za srajce, oblačila itd. samo dobre, preizkušene kakovosti priporoča
Razpošiljalnica za platno in modno blago
V. J. Havliček a bratr
Podebradi na Češkem.
Mnogo pohvalnic. Naročila za več nego 15 K pošiljamo poštine prosto. Zavitek s 40 metri pralnega blaga za 18 K franko.
Pišite po vzorec!
9 21—4

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. amerikanska tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 36 52 2
Najboljše orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje
RUDOLF PAJKR & Komp.,
Kraljevi gradec št. 120 (Češko).
Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.
Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.
Pošilja se poštine prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.
Cenovniki gratis in franko.

Odlikovana
Prva kranj. tvornica klavirjev
Ljubljana, Hilšerjeve ulice št. 5
blizu Gradišča
Rudolf A. Warbinek
priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne
za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.
Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 1 5—5
Največja tvornica na jugu Avstrije
Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

Slaščičarna in pekarija Jakob Zalaznik

Stari trg 21 22 8-2
Mestni trg 6 - Sv. Petra cesta 26
V poletnih mesecih
sladoled in ledena kava.
KAVARNA.
Telefon št. 194.

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem
poleg Prešernovega spomenika
priporoča slavnemu učiteljstvu in dru-
gemu občinstvu svojo bogato zalogo
šolskih potrebščin, papirja, zvezkov,
šolskih knjig, pisalnega in risalnega
orodja, umetnin, trgovskih knjig, raz-
glednic itd. 11 26-4

Slavnim šolskim vodstvom in gg. učiteljem v ljubljani priporočam svojo izvrstno urejeno knjigoveznicu.

Izvršujem vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela.
Za šolske in druge knjižnice sem upe-
ljal posebno trpežno in lično vezavo,
namreč v celo močno platno ravno
za isto ceno kakor do sedaj pol platno.
Pri večjih naročilih 10% popusta.
Za mnogobrojna naročila se priporoča
Anton Janežič
knjigovez 24 10-2
Ljubljana, Florijanske ulice 14.

Kolega!

Svetujem Vam, da kupite svoji soprogi, s čimer ji na-
pravite veselje.

Hočete?

Naročite ji krasno in praktično sukno
za krilo. Čujte, kaj piše gca. učite-
ljica Friš-ova iz Slatenice: „Jaz sem
popolnoma zadovoljna; v dokaz služi
to, da sem izmed osem kosov, ki
ste mi jih poslali na izbor, izbrala
sedem.“

A glejte, kako so cenene:
1 kos sukna za celo straparno krilo K 1-90
1 " " " kuhinjsko " " 2-
1 " " " vrtno " " 2-40
1 " " " lepše " " 3-
1 " " " prav lepo " " 3-40
Naročite takoj po povzetju od trvdke

Adolf Buchta v Kamenci, p. Sadek v
Poličky, Češko. 4 9-8

Gospod Ubald pl. Trnkoczy v Ljubljani.

Imam šest mesecev starega otroka, ki je bil do drugega meseca
dojen. Takrat ga je pričela siliti moja soproga tudi z Vašim „Sla-
dinom“ (Doktor pl. Trnkoczya „Sladni čaj“). In kakor hitro je pričel
uživati „Sladin“, se ga ni moglo več pripraviti, da bi še pil materino
mleko. Od tistega časa dobiva edino le „Sladin“ in je tako rejen,
da se mu vsakdo čudi, kdor ga vidi. Ker sem prepričan, da je Vaš
„Sladin“ res dobro hranilno za otroke, prosim, pošljite mi ga 30 za-
vojev, ker ga hočem priporočati tudi drugim.

Z odličnim spoštovanjem
21. I. 1909.

Fran Dekleva
Slavina (Prestranek), Notranjsko.

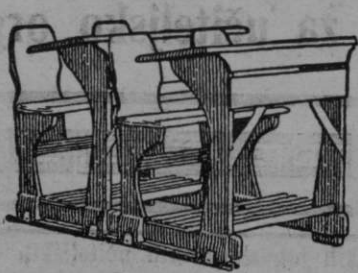
RETTIG-ova ŠOLSKA KLOP je klop prihodnosti!

Temeljito snajenje šolskih tal
in prahu, učenčevemu zdravju
najprikladnejše sedenje.

Pravico za izdelovanje RETTIG-ove
klopi ima in vsa pojasnila daje

Fran Burger 8
mizarski mojster v Spod. Šiški.

Valilnice

po Berlepschevem sistemu izdeluje po 1 K
40 vin. komad 38 3-2

Karel Havelka

strgarski mojster v Krškem.

VERONIKA KENDA

v Ljubljani
na Dunajski cesti šte. 20

priporoča p. n. krajnim šol. svetom,
šol. vodstvom in učiteljstvu svojo

veliko zalogo pisalnih
in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir
raznih vrst v vseh predpisanih veli-
kostih, pisalni in pismeni papir,
zavitke različne velikosti, veliko iz-
biro peres, držal, svinčnikov, gu-
mic, krede, črnila, barvic, ravnil,
ter vseh v to stroko spadajočih
predmetov. 10 34-6

Postrežba točna in solidna.

Glavna zaloga

A. Slatnarjevih zvezkov.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj
doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in
pokojuine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom,
profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila
proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni
kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti
škodam po požaru.
Zavarovani kapital . . . K 1053.737.339-88
Zavarovalnine 8.090.621-62
Izplačane škode in kapi-
tali leta 1905 4.361.283-89
Rezervne in poroštvene
zaloge 34.791.584-99
Pokojninski zalogi (urad-
niška in zastopniška) 2.188.891-24
Premoženje, naloženo v
vrednostnih papirjih,
posestvih, posojilih na
posestva 34.087.781-48
Izplačana dividenda členom
življen. oddelkov l. 1905 206.296-40
V vsem pa doslej 1.606.893-21
V letu 1905 se je premo-
ženje pomnožilo za 3.004.509-80
V 37 letni dobi svojega
obstanka izplačala je
banka „Slavija“ svojim
členom odd. I—V. za
škodo in nagrade 87.176.383-75

Vsa pojasnila daje 14 26-3

General. zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gosposke ulice št. 12.

Naprednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“
listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik Zvonček
Domače ognjišče.

JULIJA ŠTOR

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških
čevljev, dalje čevljev za lawn-tennis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev. 21 8-2

Elegantna in skrbna izvršitev po vseh cenah.

Najpriležnejši čevlji sedanjosti!

Naš denarni zavod.

(15) 12-3

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer
ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za
drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej
spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin,
zemljišče in knjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za
posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	12	mesečnih	rokih,	in	sicer	11	rokov	à	9	K	—	h,	12.	rok	4	K	73	h
B	18	"	"	"	"	17	"	6	4	—	18.	"	3	56	"	"	"	"
C	24	"	"	"	"	23	"	4	50	"	24.	"	4	—	"	"	"	"
D	38	"	"	"	"	37	"	3	—	38.	"	—	1	66	"	"	"	"
E	46	"	"	"	"	45	"	2	50	"	46.	"	1	81	"	"	"	"
F	60	"	"	"	"	59	"	2	—	60.	"	1	"	70	"	"	"	"
G	70	"	"	"	"	69	"	1	75	"	70.	"	1	42	"	"	"	"
H	85	"	"	"	"	84	"	1	50	"	85.	"	1	26	"	"	"	"

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani priporoča vizitke in
raznovidne kuverte s firmo.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, pro-
daja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ministrski, ovitni in bar-
vani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice,
črnilo itd. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete,
učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice,
odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli. — Štambilje, vignete. — Zavitke
za urade v vseh velikostih. — Ceniki brezplačno na razpolago. — Dobro blago
in točna postrežba.

6 42-6

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907: K 22,158.277-33.

Pošt. hran. rač. št. 828.406.

Telefon 185.

Stanje upravnega premoženja koncem oktobra 1907: K 12,746.874-08.

Kmetiska posojilnica

ljublanske okolice

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18,

v lastnem zadrugnem domu

obrestuje hranilne vloge po 4½ %

brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje
posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge
na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 ¼ % z 1 ½ % amorti-
zacijo ali pa po 5 ¼ % brez amortizacije. Na me-
nice po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi
19 načrt glede amortizacije dolga. 8 2

UČITELJSKA TISKARNA

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče štev. 4 v Ljubljani Gradišče štev. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna
po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po so-
lidnih cenah. Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah. Tiskanje muzikalij in časopisov.

Telefon št. 118.

(5) 52-5

Litografija.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Krojaška zadruga v Gorici

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

P. n.

Lansko leto smo že naznanili slavnemu občinstvu, da smo prevzeli
vsled vedno večjega prometa bolj obširne prostore

v Gosposki ulici štev. 6.

Letos smo te prostore primerno preuredili, da nam sedaj omogočajo,
imeti mnogo večjo in lepšo zalogo blaga nego prej. Dejstvo pa, da pri nas
promet od dne do dne bolj raste, nam omogoča, da so tudi cene pri nas
čudovito nizke.

Vabim vse p. n. odjemalce najspoštljivejše v našo trgovino. Prepričali
se bodo, da je naša tvrdka prva ne le po kakovosti blaga, ampak da smo
tudi neprekosljivi glede dobrega okusa. Zagotavljam Vas točne in solidne
postrežbe in nizkih cen. Zato prosim, da si ogledate našo trgovino in zalogo.

Z odličnim spoštovanjem vdani

TEODOR HRIBAR.

34 5-3

Od skupička daje tvrdka 5% za učiteljsko organizacijo.